

Prečo sme sa rozhodli pre waldorfskú školu v Bratislave

14.9.2013

Pri výbere vhodného vzdelávacieho modelu pre naše dieťa sme dlho zvažovali, akou cestou sa chceme uberať. Na Slovensku, žiaľ, možností nebolo priveľa, dominantným stále zostáva štátny vzdelávací systém, ktorý nám však v mnohých ohľadoch nevyhovoval a dodnes nevyhovuje. Dôvodov je niekoľko - nechceli sme preťažovať svoje dieťa nezmyselným a zbytočným memorovaním poučiek, zbieraním informácií, ktoré vzápätí zabudne a ktoré navyše často nekorešpondujú s mentálnym nastavením a schopnosťami žiaka v danom veku. Nechceli sme, aby naň boli vyvíjané absurdné požiadavky, týkajúce sa primárne vedomostí bez akéhokoľvek zreteľa na ich budúce využitie, no najmä bez akéhokoľvek rešpektovania jeho vývinu v ďalších, pre nás kľúčových, ohľadoch. Zhrnuté a podčiarknuté - **nechceli sme, aby sa naše dieťa formovalo v prostredí, kde dominujú encyklopedické vedomosti, súperenie namiesto zdieľnosti, pomoci a súdržnosti, kde si učiteľ vykonáva svoju prácu, ktorá je pre neho v prvom rade zamestnaním a už dávno nie poslaním** (za čo môže do veľkej miery nekultúra a ľahostajnosť našej spoločnosti, to, že sme dovolili, aby sa učitelia premenili na frustrovaných zamestnancov, ktorým ich príjem nepokryje ani základné výdavky!), **kde vládnu často prísne a absurdné pravidlá nevychádzajúce z reálnych potrieb, ale z vonkajších, inštitucionálnych ustanovení, kde je prostredie, ktoré deti obklopuje vytvorené a nie utvárané spoločnými silami.**

Netvrdíme, že toto všetko by naše dieťa nezvládlo. Iste, zvládlo by - tak ako mnohé iné deti a napokon kedysi aj my, jeho rodičia. Ale našou zásadnou otázkou bolo - **"ale prečo by malo?"** Z akého dôvodu by sme mali naše dieťa vystaviť všetkému, s čím vnútorne nesúhlasíme, proti čomu máme zásadné výhrady? Aj keď by to bolo pre nás, jeho rodičov, v mnohých ohľadoch pohodlnejšie. Veď napokon štátnych základných škôl máme v blízkom okolí niekoľko, načo teda každé ráno vstávať o šiestej a v zápachach cestovať niekoľko desiatok kilometrov do Bratislavy? Odpoveď bola jednoduchá - záleží nám na tom, kde a za akých podmienok sa bude naše dieťa vyvíjať, čo a kto ho bude formovať a aký človek z neho vyrastie. Po dlhom a slobodnom zvažovaní, hľadaní a vyhodnocovaní informácií, no najmä **zodpovednom** rozhodovaní sme zistili, že jediná škola, ktorá sa približovala k spôsobu, akým chceme naše dieťa ďalej viesť, kam chceme jeho vzdelávanie a výchovu smerovať, bola **waldorfská škola v Bratislave.**

Nášmu rozhodnutiu predchádzala dlhá cesta. Podrobne a systematicky sme analyzovali všetky informácie, ktoré sme si o waldorfských školách a ich spôsoboch vzdelávania našudovali. Nevyhýbali sme sa pritom ani negatívnym ohlasom a reakciám. Či už rodičov, ktorí mali s waldorským školstvom vlastné skúsenosti, alebo odborníkov. Nezamerali sme sa teda iba na tých, ktorí tento spôsob vzdelávania vyhlásili za progresívny, naplňajúci a nezriedka prevyšujúci všetky požiadavky kladené na absolventov základných škôl, ale skúmali sme aj výhrady tých, ktorí a priori nemôžu s waldorským školstvom súhlasiť, pretože ich názorová orientácia je formovaná v prvom rade rigidnými katolíckymi kruhmi. Argumenty mnohých však boli neraz založené viac na dojmoch a emóciách a nemali silu presvedčiť nás. Naopak, potvrdzovali fakt, že v prípade tzv. nespokojných rodičov nebol ich výber školského zariadenia zodpovednou voľbou, pretože, ako na to sami niekoľkokrát nepriamo poukázali, informovali sa nedostatočne a svoje dieťa umiestnili iba na základe prvotných dojmov - úplne teda absentovalo dôkladné a premyslené naštudovanie si princípov,

s ktorými daný vzdelávací systém pracuje. To nás zaskočilo - ak predsa ideme rozhodovať o takejto kľúčovej veci, nemôžeme sa uspokojiť s niekoľkými návštevami školy a s čiastkovými informáciami, ktoré nám o nej ponúknu. To, že tak títo ľudia nepostupovali, považujeme za ich zásadnú a neospravedlniteľnú chybu, ktorej sa mohli, pri troche záujmu, jednoducho vyhnúť. Preto nemajú žiaden mandát na to, aby ex post šírili fámy, polopravdy a nepravdy založené opäť viac na dojmoch, ako na realite. V prípade niektorých odborníkov boli ich zistenia a závery vytrhávaním informácií z kontextu, jasnou intoleranciou akéhokoľvek odlišného názorového presvedčenia, akéhokoľvek odklonu od hlavného prúdu, čo sme vyhodnotili ako veľmi negatívny signál stavu spoločnosti, ktorú utvárajú takto názorovo zacyklené, netolerantné "authority", pretože iba sloboda a názorová pluralita zaručujú ďalší vývin, znamenajú progres, nie stagnáciu či posun späť.

Po dôslednom a zodpovednom zvažovaní podloženom relevantnými informáciami, po niekoľkých návštevách školy a stretnutí s triednou učiteľkou, ktorá nám ochotne odpovedala na otázky, sme sa jednoznačne rozhodli pre waldorfskú školu v Bratislave. Jediná napĺňala naše predstavy o harmonickom a zmyslupnom vzdelávaní, kde sa vychádza z podstaty a potrieb dieťaťa, kde sa dbá na interakciu dieťa-učiteľ-rodíč-škola vo všetkých smeroch, kde je otvorená a slobodná atmosféra, ktorá dovoľuje komukoľvek klásť neprestajné otázky, podnety, výhrady, návrhy na zlepšenie a spoločne hľadať odpovede a riešenia. Naše dieťa si tu v pokojnej atmosfére, s učiteľmi, ktorí vykonávajú svoje poslanie s hlbokým zanietením a poznaním, môže utvrdzovať nadobúdané vedomosti, hľadať súvislosti, spojitosti, stanovovať a vyvádzať závery, rozvíjať tvorivosť, fantáziu, ale učí sa aj sebadisciplíne, schopnosti empatie, ktorá je rovnako dôležitá ako asertivita. O tom, že táto škola je vo viacerých ohľadoch výnimočná a podnetná hovorí aj fakt, že mnohí rodičia, ktorí sa pre ňu rozhodli, boli alebo sú pedagogickí pracovníci majúci skúsenosti so štátnym vzdelávacím programom. A to nepovažujeme za náhodu.

Veľmi nás preto znepokojuje sústavné napätie, vytvárané štátnymi orgánmi SR, ktoré hrozia tejto alternatívnej škole (akých sú vo svete tisíce), zánikom. Vnímame to ako neschopnosť akceptovať slobodné a zodpovedné rozhodnutia nás, rodičov, rovnocenných občanov tohto štátu, daňových poplatníkov - čo je pre spoločnosť alarmujúci signál. Toto naše právo je totiž ústavne chránené a jeho obmedzovanie zo strany štátnych orgánov je neprípustné. Donekonečna sa opakujúce "argumenty", obviňujúce waldorské školy zo sektárstva, uzavretosti, z nedostatočného a zavádzajúceho vzdelávania sú iba výmyslami, vytvorenými na základe poloprávd a dojmov. Tie ochotne a zanietene produkujú a šíria chronickí sťažovatelia, vyrovnávajúci sa takto s faktom, že sami nezvládli slobodný prístup ku vzdelávaniu svojich detí, ale žiaľ aj rigidní odborníci. Týmto spôsobom sa manipuluje s verejnou mienkou, ktorá podlieha sugesciám ľudí neznalých problematiky. My, rodičia, ktorí sme sa rozhodli nielen slobodne, ale najmä zodpovedne, čo nám mimochodom zaručuje aj Ústava SR, totiž nepoznáme školu, ktorá by bola voči širokej verejnosti (odbornej i neodbornej) viac otvorená a prístupná. Nepoznáme školu, kde by sa popri skvelých vedomostných výsledkoch, aké Waldorfská škola v Bratislave každoročne dosahuje (monitor, úspešnosť v prijímaní na stredné školy...), natoľko dbalo na atmosféru priateľstva, súdržnosti, dôvery, láskavosti a pomoci druhým. A to sú pre nás tie najdôležitejšie hodnoty, ktoré sa - ako zodpovední občania krajiny - usilujeme vstúpiť našej budúcej generácii, pretože sú tým najzásadnejším, čo my - ľudia - občania potrebujeme.

Marek Rác a Mgr. Veronika Rácová, PhD.

